

6.2 Strafrechtelijke sancties

Doel van het strafrecht is het beschermen van de openbare orde en veiligheid in de samenleving door de opsporing en vervolging van strafbaar gestelde feiten. Deze taak ligt in handen van politie, Openbaar Ministerie (OM) en rechterlijke macht. Een aantal medewerkers van de Milieudienst (MD) heeft opsporingsbevoegdheid: de bijzondere opsporingsambtenaren (BOA's). Zij kunnen proces-verbaal opmaken voor verschillende overtredingen. Over de inzet van strafrecht bij milieu-overtredingen zijn in provinciaal verband afspraken gemaakt met de politie en het OM (zie bijlage 3). Het strafrecht kan worden toegepast naast of in plaats van de bestuursrechtelijke middelen.

Het Openbaar Ministerie (OM) heeft hierin een eigen verantwoordelijkheid. Wel geven het Burgerlijk Wetboek en jurisprudentie grenzen aan.

In het algemeen wordt strafrechtelijk opgetreden bij ernstige milieudelicten, recidive milieudelicten of ter ondersteuning van het bestuur (flankerend beleid, zie §5.3). Het strafrecht wordt daarnaast ingezet als instrument bij de handhaving van de APV en bij Wm-bepalingen over afvalstoffen. Bij strafrechtelijke instrumenten valt bijvoorbeeld te denken aan een *geldboete, vrijheidsstraf of bijkomende straffen* (bijvoorbeeld terugvordering van onrechtmatig voordeel, schadevergoeding, verbeurdverklaring, stillegging van onderneming). Ook het treffen van een *voorlopige maatregel* om bepaalde handelingen na te laten of te doen (zie kader bij §5.2) valt onder het strafrecht.

Het strafrechtelijke deel van de handhaving valt onder het OM, daarover heeft de gemeente geen zeggenschap. In hoofdstuk 10 over de handhavingstaken van de afdeling Markt- en Milieutoezicht (MMT) worden beide sporen en hun specifieke eisen verder uitgewerkt. MMT is met name verantwoordelijk voor de handhaving van de APV. Er vindt veel handhaving plaats op eenmalige activiteiten met een opzettelijk karakter (bijvoorbeeld een particulier die afvalstoffen dumpt in een plantsoen). Daarvoor is de strafrechtelijke aanpak het meest aangewezen; handhaving in stappen is niet efficiënt. Bij MMT vindt ook strafrechtelijke handhaving plaats door buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's). Handhavers die tevens BOA zijn, worden dus ingezet op twee sporen:

- bestuursrechtelijk met bevoegdheden via de Awb (vooral situatie- of normgericht)
- strafrechtelijk met bevoegdheden via de WED (straf- en dadergericht)

Wet Economische Delicten (WED)

De BOA's hebben opsporingsbevoegdheden vanuit de WED. Hierin staat welke milieuovertredingen (ook) te beschouwen zijn als economisch delict (en dat is vaak het geval). Dat houdt in dat het economisch aspect van de overtreding (bijvoorbeeld oneerlijke concurrentie door een dure vloeistofdichte vloer niet aan te schaffen) in de afhandeling meegenomen moet worden. De WED kent naast de algemene straffen voor strafrecht ook eigen straffen en maatregelen, zoals het terugvorderen van oneerlijk verkregen economische voordeel. Het is van belang dat het bestuursrechtelijk optreden (vanuit Awb) en strafrechtelijk optreden (vanuit WED) goed op elkaar zijn afgestemd.